

Synpunkter på betänkandet Låt fler forma framtiden! (SOU 2016:5), Dnr 104/2016.

Kommunala Integrationsrådet (KIR) har den 22 mars 2016 beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet *Låt fler forma framtiden!* (SOU 2016:5), Dnr 104/2016.

Kommunala Integrationsrådet (KIR) består av ledamöter från dels Invandrarföreningarnas samorganisation (Inva-Sam) och dels politiskt tillsatta ledamöter. Med anledning av att KIR inte har sammanträde förrän den 3 maj 2016 har KIR inte haft möjlighet att fatta beslut om yttrande i frågan. Därmed kan inte KIR inkomma med yttrande över SOU 2016:5. Inva-Sam vill dock ta tillfället i akt att framföra sina synpunkter på betänkandet. Nedan ges en beskrivning följt av Inva-Sams synpunkter.

Ärendebeskrivning

2014 års Demokratiutredning – Delaktighet och jämlikt inflytande har fokus på mellanvalsdemokrati, det vill säga individens möjlighet att utöva inflytande på andra sätt än genom de allmänna valen. Utredningen, som mynnat ut i detta betänkande, följer upp den förra demokratiutredningen från år 2000 och har haft i uppdrag att utreda:

- Hur engagemanget inom den representativa demokratin kan öka och breddas.
- Hur individens möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen kan stärkas.

I betänkandet redogörs för tillståndet i demokratin. Vidare presenteras en samling förslag, bedömningar och rekommendationer till hur demokratin kan utvecklas och förstärkas. Uppdraget omfattar huvudsakligen frågor om politisk representation, delaktighet och inflytande mellan valen samt ungas inflytande.

Sammanfattningsvis är det övergripande syftet med betänkandets förslag att förmå fler till att bli delaktiga och därmed skapa förutsättningar för ett mer jämlikt inflytande. Demokratin förändras tillsammans med att samhället förändras och genom att förnya och gradvis förändra demokratins spelregler kan demokratin göras mer relevant för sin samtid.

Inva-Sams synpunkter

Inledningsvis vill Inva-Sam uttrycka sin uppskattning över Demokratiutredningens arbete. Det är ett väl genomarbetat betänkande som berör avgörande frågor för demokratins fortsatta utveckling i samhället. Inva-Sam ser positivt på majoriteten av de åtgärder som utredningen föreslår för att öka individens möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen. I synnerhet vill Inva-Sam betona vikten och betydelsen av en jämlik demokrati. Mellanvalsdemokrati är viktigt för att hålla demokratin levande. Inva-Sam önskar att partierna ska synas och vara levande året om och inte bara när det är dags för val.

Jämlik demokrati

Utredningen konstaterar att den demokratiska arenan är segregerad och att de som inte deltar i demokratins processer har lägre utbildning, lägre inkomst och en betydligt svagare förankring på arbetsmarknaden. Inva-Sam anser att den segregerade politiken är ett allvarligt problem. Det är en större grupp personer med stark socioekonomisk bakgrund som är politisk engagerade vilket riskerar att resultera i att grupper som exempelvis utrikes födda och nyanlända fjärras från politiken. Inva-Sam anser att det är av stor vikt att personer med utländsk bakgrund som inte har vuxit upp i Sverige får ta

del av information om det demokratiska systemet i Sverige, lagstiftningsprocessen och politikens innehåll på ett lättbegripligt sätt. Därför anser Inva-Sam, att det finns skäl att överväga att satsa ytterligare resurser på att informera grupper med bristande svenskakunskaper på flera språk i såväl radio och TV som i tidningar. En förutsättning för att skapa en mer jämlik demokrati är att relevant information i praktiken tillgängliggörs för alla grupper i samhället, vilket i sig är en demokratifråga. För att kunna bidra till en jämlik demokrati krävs det också att samhället har tagit sig till information om demokrati.

Inva-Sam ser att det finns potential att öka vetskapen och kunskapen om demokratins möjligheter bland de med lägre utbildning, lägre inkomst och en betydligt svagare förankring på arbetsmarknaden. Inva-Sam är en paraplyorganisation som representerar invandrarföreningar och verkar för att tillvarata invandrarföreningarnas intresse, främja samarbetet dem emellan och sprida information om deras kultur bland allmänheten. Inva-Sam kan engagera sina medlemsföreningar under valen, men framförallt mellan valen. Att information finns tillgänglig på olika språk, framförallt i de språk som är vanligast förekommande, så att de med annat modersmål än svenska kan ta till sig av informationen, är något som Inva-Sam särskilt vill betona. Förslaget om att partierna bör bredda sin rekryteringsbas är något som Inva-Sam starkt instämmer i, men vill också betona att det inte får bli en fråga om kvotering. En del av det statligt finansierade partistödet bör kunna användas till att göra demokratin mer jämlik. Inva-Sam ser en stor potential i att vara behjälplig i detta. Genom sitt kansli kan Inva-Sam leda och strukturera kontakter mellan partierna och/ eller förtroendevalda samt medlemsföreningar så att relevant information lämnas ut och att samtliga känner sig delaktiga.

Rösträtt för minderåriga och skolans demokratiuppdrag

Att ungdomar i 16-årsåldern ska få rösträtt ställer sig Inva-Sam tveksam till och Inva-Sam ifrågasätter om mognadsgraden är tillräckligt hög för att 16-åringar ska ges ett sådant samhällsansvar. Förslaget har en god tanke bakom sig men Inva-Sam anser att rösträtt är ett viktigt åtagande som kräver ett väl genomtänkt och underbyggt beslut där det inte får finnas risk att individer låter sig påverkas eller röstar för skojs skull. Det finns risk att yttre omständigheter kan påverka dessa unga individer. Inva-Sam föreslår istället att skolorna bör satsa mer på skolval i utbildningssyfte. På så sätt kan ungdomar vänja sig vid de demokratiska principerna och vad de innebär. Lokala partipolitiker bör stödja skolvalen genom att närvara men också delta i debattstunder på skolorna.

Att satsa mer på skolval är förenligt med utredningens förslag om att stärka skolans demokratiuppdrag. Skolan spelar en viktig roll i att skapa möjligheter till ett mer jämlikt inflytande. Det är av avgörande betydelse att skolorna får ett tydligt mandat att lägga grunden för medborgarnas kunnande och engagemang inom demokratiska- och politiska frågor. Skolor bör på ett mer systematiskt och uttalat sätt satsa på undervisning om det svenska politiska systemet. Skolans demokratiuppdrag bör stärkas och Inva-Sam anser att betydande resurser bör satsas på detta. Uppdraget kräver tydlighet och att politisk propaganda inte ska accepteras. Det ska vara fokus på demokrati och delaktighet i samhället. Inva-Sam är positiva till, och instämmer i, att ungas politiska engagemang bör ses som en tillgång snarare än en utmaning för demokratin men är inte ense om tillvägagångssätt.

Digitalisering

Som tidigare nämnt vill Inva-Sam betona vikten i att ju större möjligheter individen har att ta till sig information och kunskap om demokratins möjligheter desto större chans att bidra till ett mer delaktigt och jämlikt inflytande. Det går i linje med att göra information lättillgänglig på flera språk, exempelvis på digital nivå. Inva-Sam stödjer förslagen avseende digitalisering i betänkandet.

KIR har genom Inva-Sam och i samverkan med skol- och fritidsförvaltningen i Helsingborg fört dialog kring nyhetsbrev för nyanlända. Syftet är att tillsammans hjälpas åt och informera om alternativ till en

meningsfull och kreativ fritid. Det kommer att ske via e-post till exempelvis skolor och boenden som i sin tur sprider informationen vidare till de nyanlända vilket ligger i linje med utredningens förslag.

Delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionshinder har lika stor rättighet att delta i demokratin likväl som valdeltagandet. Förslaget om att demokratisk delaktig och inflytande för personer med funktionsnedsättning ska utgöra ett eget mål i den kommande funktionshinderstrategin är Inva-Sam positiva till.

Inva-Sam noterar att det i utredningen poängteras att det finns ett behov av att tillgänglighetsarbetet för personer med funktionshinder fortsätter. Betänkandet talar främst om fysisk tillgänglighet och Inva-Sam vill lyfta fram och betona vikten av att kommunikativ tillgänglighet är lika viktig. En viktig förutsättning för att kunna vara del av den demokratiska processen är att kunna ta till sig information.

Informera mera

Inva-Sam är övertygade om att grunden till en förändring i ökad delaktighet och inflytande är att informera mera och se till att hela samhället kan ta till sig information. Genom att säkerställa att informationen kommer fram till åhörarna och med vetskap och kunskap öka medvetenheten är hälften vunnet. Det handlar om att få varje enskild individ att förstå vad som är syftet och vad de får ut av det. Varje röst räknas.

Med dessa synpunkter ställer sig Invandrarföreningarnas samorganisation i Helsingborg, Inva-Sam, positiv till majoriteten av förslagen i utredningen.

Mohamed Hélaoui
Ordförande i Inva-Sam